

PROFESORUL VIRGIL GHIURCĂ (1927–2008), PROMOTOR AL GEMOLOGIEI ÎN ROMÂNIA

Mircea-Dragomir ANDREI¹, Arthur SZABÓ²
ammircea@yahoo.com; arthurszabo@yahoo.com

MOTTO: «*Amor petrarum nos unit*»
(Cluj-Napoca, septembrie 2001)

ABSTRACT: Virgil Ghiurcă was born on September 9, 1927 at Colțirea, Maramureș. He began his studies in Careii Mari (Satu Mare). After the Vienna Diktat (1940) he continued his secondary education at Lugoj. In 1947 Virgil Ghiurcă is registered as student of the Faculty of Law, but due to financial difficulties, decided to leave the University, in order to find a job; he worked as an accountant at the state-owned farm from Sărăsău, Maramureș County. Virgil Ghiurcă registered as a student at the Faculty of Geology-Geography of the „Babeș-Bolyai” University. After graduation, on September 1st 1954, he started to work as Head of Laboratory within the Chair of Paleontology. In 1957, he was promoted assistant to the Faculty of Geography. In 1967 he becomes a lecturer, and in 1970 obtained his PhD in Geology. In addition to his outstanding qualities as a teacher and researcher in the field of paleontology Dr. Ghiurcă noted promoter of discipline almost unknown in Romania: *Gemology*. Besides numerous works of paleontology, fossils dedicated especially brioza, Prof. Ghiurca has more than 100 papers of Gemology. In 1991 he is the founder of A.M.P.G.A.R. (i.e. Association of Amateur Mineralogists, Paleontologists and Gemologists in Romania). After retirement continued to be active as a teacher consultant. Prof. Ghiurca Virgil passed away in 2008 at the age of 81 years.
KEYWORDS: Virgil Ghiurcă, „Babeș-Bolyai” University, teacher, researcher, paleontology, promoter, gemology

¹ Membru asociat al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

² Profesor de geografie, Reghin, județul Mureș

Dintotdeauna oamenii au fost fascinați de pietrele prețioase. La început ei au folosit pietrele ca unelte, dar și ca talismane, crezând cu tărie în puterile lor miraculoase. Timp de multe secole pietrele prețioase au fost purtate pentru protecție, vindecări și în anumite ceremonii.

Actualmente, pe plan mondial, în literatura de specialitate, termenul generic utilizat pentru desemnarea pietrelor prețioase, fine și ornamentale este acela de *gemă*, iar știința care se ocupă de studiul gemelor poartă numele de *Gemologie*. Gemologia poate fi considerată, din anumite puncte de vedere, drept o ramură foarte bine definită a mineralogiei, și a început să fie recunoscută ca știință aparte abia în anii '30 ai secolului XX. Studiul gemelor presupune pe lângă determinarea exactă, clasificarea, expertizarea, evaluarea, unde este cazul, și conservarea lor.

Fig. nr. 1 – Profesorul Virgil Ghiurcă
(foto: A. Szabó, 2005)

Virgil Ghiurcă s-a născut pe 9 septembrie 1927, la Colțirea (Maramureș). Tatăl său, Ghiurcă Gheorghe a fost unul dintre participanții activi la evenimentele care au dus la Marea Unire din 1918. Mama sa,

Maria, născută Vaida, era fiica unui țăran înnobilat. Rămasă văduvă după numai doi ani de la nașterea lui Virgil, ea va trebui să-și crească singură cei doi băieți, Nicolae și Virgil.

Virgil Ghiurcă își începe studiile în Careii Mari (Satu Mare) unde între anii 1938–1940 este elev la Liceul „Vasile Lucaciu”. În 1940, după Dictatul de la Viena, pleacă împreună cu mama și cu fratele mai mare, în Banat, unde, până în 1942, este elev la Liceul „Coriolan Brediceanu”, apoi la Liceul Comercial din Lugoj. După al Doilea Război Mondial, în 1944, familia se mută la Cluj. După absolvirea Liceului Comercial „Marele Voievod Mihai”, în 1947 Virgil Ghiurcă se înscrie la Facultatea de Drept a Universității din Cluj. Trece cu succes examenele primului an, dar curând se hotărăște să părăsească Universitatea. Aceasta datorită, pe de o parte, dificultăților materiale ale familiei, fratele său fiind student în aceeași universitate, iar pe de altă parte, nemulțumirii pe care o avea față de politizarea programei academice, prin care studiul *dreptului roman* fusese înlocuit cu cel al *legilor sovietice* (!). Pentru a-și ajuta familia, își caută un loc de muncă, și cu diploma de liceu comercial este angajat șef-contabil la Ferma agricolă din Sărășău (Maramureș).

În 1950, după ce fratele său Nicolae își încheie studiile, Virgil se înscrie la examenul de admitere la Universitate. Putea acum, în sfârșit, să-și urmeze pasiunea, devenind student al facultății de Geologie-Geografie, înființată de curând la Universitatea din Cluj. În toți anii studenției, până la absolvire, în 1954, Virgil Ghiurcă primește bursă și este premiat pentru excelențele sale rezultate. În ciuda tendinței acelei epoci, nu se va înscrie în U.T.C. Cu toate acestea va fi unul dintre liderii Uniunii studenților. După absolvire și Licență, primește două oferte, una din partea Prof. Dr. T. Morariu, la Catedra de Geografie, cealaltă, din partea Prof. Dr. Al. Maxim, la Catedra de Paleontologie. Pasionat de geologie și paleontologie, o acceptă pe cea de a doua și la 1 septembrie 1954 își începe activitatea ca șef de laborator la Catedra de Paleontologie din Cluj. În același an se căsătorește cu Lucia, născută Chira, cu care va avea doi copii: Virgil, biolog și Corina, geolog, ambii absolvenți ai Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, actualmente stabiliți în Franța.

În 1957 Virgil Ghiurcă devine asistent universitar la cursul de *Geologia României*, condus de Conf. Dr. Valeria Marincaș, unde va susține, timp de 18 ani, lucrările practice cu studenții.

În 1967 obține prin concurs postul de lector universitar. În cei 35 de ani de activitate în calitate de cadru didactic universitar, va pregăti și va

preda 8 cursuri: *Introducere în Geologie; Geologia și principiile de bază ale Paleontologiei; Geologia României; Geologia continentelor; Geotectonică; Geomicrobiologie; Geologie marină; Petrologia rocilor magmatice și metamorfice din România*. Cu puterea sa de muncă extraordinară, dublată de pasiunea profesională, în afara lecțiilor de laborator pentru aceste cursuri, susține și lucrările practice la încă 7 discipline: *Pedologie; Mineralogia solului; Geografia solului; Cartografia geologică; Prospectarea geologică și calcularea rezervelor; Petrografia rocilor sedimentare și Geologie generală*.

În 1970 obține titlul de *Doctor în Geologie* la Universitatea din București, cu teza: „*Geologia neogenului din Bazinul Baia Mare*”, coordonator Prof. Dr. Miltiade Filipescu.

În 1975, postul de conferențiar pentru cursul de *Geologia României*, devenit vacant, în urma decesului Valeriei Marinceș, este scos la concurs. Se înscriu doi candidați: Virgil Ghiurcă și Eugen Nicorici. Din Comisia pentru concursul de promovare fac parte: Prof. Dr. I. Mureșan de la Cluj, expert în Mineralogie, Prof. Dr. I. Preda de la București și Prof. Dr. B. Ionesi de la Iași. Prof. Preda dă un vot pozitiv, în timp ce Prof. Mureșan dă unul negativ, iar Prof. Ionesi, unul de abținere! Dr. Virgil Ghiurcă va contesta contextul politic al concursului, printr-un memoriu bine documentat, pe care îl va depune la Ministerul Educației, în data de 10 octombrie 1976. Nu va primi niciodată un răspuns oficial la memoriul său! Pentru Profesorul Ghiurcă acesta a fost un moment hotărâtor în cariera sa academică...

În 1989, Dr. Virgil Ghiurcă se va retrage ca lector universitar, la atingerea limitei legale a vârstei de pensionare. Va continua să activeze, până în ultima zi de viață, ca *profesor consultant fără plată*, la aceeași catedră.

Trebuie să spunem că de-a lungul anilor de carieră universitară, Prof. Ghiurcă a fost coordonator științific la peste 30 proiecte de diplomă, dar și mulți alți studenți au beneficiat de îndrumările sale, dacă temele lor de cercetare includeau și aspecte gemologice.

După retragerea la pensie, profesorul și-a continuat cercetările cu aceeași pasiune și dăruire. Astfel că, din cele aproape 300 de lucrări elaborate de-a lungul a 54 de ani de activitate profesională, 129 le-a realizat după 1989.

În 1999, cu ocazia unei ceremonii organizate de Senatul Universității „Babeș-Bolyai”, Dr. Virgil Ghiurcă primește titlul de „profesor onorific”, în semn de recunoaștere a deosebitei sale contribuții științifice și pedagogice la prestigiul Universității. Acordarea acestui titlu onorific reprezintă

totodată și acceptarea oficială târzie a existenței constrângerilor politice comuniste ce împiedicaseră cu zeci de ani în urmă evoluția firească a carierei sale universitare.

Se stinge din viață la 1 noiembrie 2008, la vârsta de 81 de ani.

În 1986 Profesorul Ghiurcă începe să publice articole de gemologie, care devin tot mai numeroase după 1990. Din cele 98 de lucrări științifice dedicate domeniului la care ne referim, menționăm câteva: *Domeniile petrografice și provinciile gemologice din România* apărută la Arad (*Armonii Naturale II/1998*); *Istoricul gemologiei din România (Date preistorice, istorice și actuale, reflecții personale)* o lucrare amplă și deosebit de bine documentată, apărută câțiva ani mai târziu, în aceeași revistă (*Armonii Naturale V/2005*), împreună cu alte câteva articole de gemologie. În numărul din 2005 Dr. Ghiurcă publică și un *Curriculum vitae gemologicum*, o sinteză a întregii sale activități și perspectivele cercetării gemologice în România, precum și o listă a lucrărilor sale deja apărute, în curs de publicare sau finalizate, în manuscris. Lista va fi completată în 2007 de Pop & Țigan, în lucrarea dedicată Prof. Ghiurcă, la împlinirea vârstei de 80 de ani.

De o deosebită valoare este seria celor câteva zeci de articole referitoare la *resursele și perspectivele de interes gemologic* din tot atâtea județe sau zone geografice din România (Bistrița-Năsăud 1995; Carpații Orientali 1995; Prahova 1996; Mureș 1996; Munții Trascău 1997; Sălaj 1997; Satu-Mare 1998; Maramureș 1998; Harghita 1999; Covasna 1999; Alba 1999; Vrancea 1999; Hunedoara 1999; Timiș 1999; Bihor 2000; Caraș-Severin 2000; Cluj 2001; Neamț 2002; Suceava 2002; Argeș 2002; Dâmbovița 2002; Arad 2002; Brașov 2002; Tulcea 2002; Constanța 2002; Sibiu 2002; Mehedinți 2002; Bacău 2003; Vâlcea 2004; Munții Apuseni 2004). Din prezentarea succintă a activității sale gemologice, în cartea lui I. Huică (2007), aflăm zonele cercetate în cadrul Munților Apuseni: Poieni, Căpușul Mare, Turda, Moldovenești, Remetea Trascău, Mirăslău-Rachiș, Almașu Mare-Brădet, Balșa-Techereu, Brad, Brănișca, Ilia, Gurasada, Zam, Margina-Bulza, Coșteiul de Sus, Nemeșești, Hălmagiu, Gurahonț, Ghioroc-Miniș, Moneasa, Remetea-Meziad etc.

Virgil Ghiurcă a acordat multă atenție *chihlimbarului din România*, căruia i-a dedicat numeroase articole, publicate în țară și străinătate. Trebuie să spunem că până la Prof. Ghiurcă literatura de specialitate privind chihlimbarul din România era extrem de săracă..

Din 2001, la Muzeul de Mineralogie al Universității din Cluj-Napoca se află colecția formată din 78 piese gemologice realizate prin prelucrarea chihlimbarului de la Colți (mina Strâmba), o valoroasă donație a profesorului Ghiurcă. O altă donație a sa este și colecția de geme, însoțită de literatura mai recentă referitoare la chihlimbarul din România, din aria Buzău-Vrancea, pe care a făcut-o la „Muzeul Chihlimbarului” din comuna Colți (Buzău).

Colaborarea cu muzeele, în special cu Complexul Muzeal Arad, a cărui secție de Științe Naturale a fost deschisă pentru public în 1992, a reprezentat o șansă extraordinară pentru muzeografi, mai ales pentru cei din Arad, să învețe despre importanța gemelor din România și din lume, metodele de prelucrare a acestora, valoarea pietrelor-gemă și despre multe alte aspecte ale Gemologiei. Prin Prof. Virgil Ghiurcă, Secția de Științe Naturale a Muzeului din Arad a inițiat și consolidat de-a lungul anilor o colaborare științifică și profesională cu Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și cu alte muzee din România, precum și cu un număr mare de colecționari de minerale și geme, de artiști plastici care folosesc pietrele și alte materiale naturale în creațiile lor.

Articolele referitoare la *lemnul silicifiat, folosit ca materie primă în gemologie*, sunt legate de o temă aproape inexistentă în România până la profesorul Ghiurcă.

Studiul minunatei *calcedonii albastre de Trestia* (Maramureș) a constituit de asemenea una dintre preocupările sale gemologice, din care ne-au rămas numeroase articole publicate atât în țară cât și în străinătate.

Legătura dintre *gemologie, gliptică și arheologie* a reprezentat o altă temă în studiile sale.

Profesorul Ghiurcă ținea mult la studenții săi și în general la tinerii cu preocupări gemologice. Îi încuraja mereu îndemnându-i să meargă acolo unde el însuși nu mai putuse să ajungă, și-i îndemna să-și dedice cercetările acestui minunat domeniu, încă atât de puțin cunoscut în România, domeniul pe care profesorul îl considera de perspectivă nu numai din punct de vedere al cercetării științifice, dar și din punct de vedere practic, de explorare, exploatare și valorificare a resurselor gemologice.

Referindu-se la personalitatea omului Virgil Ghiurcă, Pop & Țigan (op. cit.) compară viața și opera acestuia cu destinul unui *explorator, într-o vreme în care nu erau mulți cei în stare să înțeleagă astfel de spirite...* El a colindat întreaga țară, punând pasiune și interes profund în toate studiile

sale legate de elementele lumii naturale. Memoria sa prodigioasă era o arhivă vie a tuturor locurilor, lucrurilor și oamenilor pe care i-a întâlnit de-a lungul anilor. Oferea cu bucurie cunoștințele sale aceluia care treceau *examenul de onestitate și testul de bune intenții în serviciul științei*.

După cum afirmă cei ce i-au cunoscut îndeaproape activitatea, Virgil Ghiurcă a reprezentat de multe ori tocmai *veriga ce lipsea între profesioniști și publicul larg*, reușind răspândirea cunoștințelor științifice într-o formă accesibilă și oamenilor de rând. A publicat peste 20 de lucrări și articole de popularizare, la care adăugăm interviurile la radio și la televiziuni locale. Profesorul Ghiurcă a contribuit astfel la înțelegerea de către societate a importanței acestor ramuri ale științei.

Dr. Virgil Ghiurcă a fost, nu numai un profesor și un cercetător de mare valoare, dar și un sprijin material și moral permanent nu numai pentru familie, pentru copiii și nepoții săi, dar și pentru colaboratorii săi, pentru care găsea întotdeauna un cuvânt bun de spus. Aceștia își amintesc cu drag cum de fiecare dată când îi întâlnea profesorul îi întreba: *La ce lucrezi acum?* Și asta nu era doar o întrebare formală...

Ne gândim astăzi ce mult s-ar fi bucurat profesorul Ghiurcă să fie prezent la inaugurarea „Muzeului Calcedoniei” de la Criscior (HD). Muzeul a apărut prin eforturile extraordinare, prin imensa tenacitate și pasiune ale unui mare autodidact: Doru Toda, care și-a dedicat viața *pitrelor faine*, cum le numesc pe acolo moșii. Pentru prof. Ghiurcă, deschiderea acestui minunat muzeu ar fi reprezentat un eveniment extrem de plăcut, cu atât mai mult cu cât este realizat de unul dintre tinerii pe care-i cunoscuse cândva, la începutul drumului lor.

Profesorul Ghiurcă a avut două obiective principale legate de *gemologie*:

- Prospectarea formațiunilor purtătoare de materiale-gemă din România

- Publicarea cărții „*GEMOLOGIA teoretică, practică și topografică a României*”, o lucrare vastă (cca 400 pagini, numeroase schițe și cca 100 imagini color), realizată în mulți ani de muncă asiduă, rămasă în manuscris din 1997 și care din păcate se pare că nu se mai află astăzi în țară.

Din *Curriculum vitae gemologicum*, despre care aminteam mai sus, extragem, pe scurt, câteva dintre *contribuțiile științifice în domeniul gemologiei*, respectând ordinea în care au fost menționate de profesor:

– Înființarea în 1995 a unui *Institut Gemologic pe lângă Universitatea din Cluj*, prin strădania Prof. dr. Ioan Mârza, deoarece propunerile repetate (1986, 1987, 1990) (ale lui V. Ghiurcă n.a) înaintate Guvernului și Institutului Geologic Român de înființare la nivel național a unui Institut Gemologic Român fuseseră respinse.

– Inițierea studenților în procesul de prospectare gemologică prin conducerea directă sau indirectă a 25 proiecte de diplomă cu tematică gemologică (1966–2001).

– Inițierea (1964) și punerea bazelor teoretice și practice ale gemologiei din România (circa 100 lucrări) și bazele învățământului gemologic universitar.

– Punerea bazelor primei colecții muzeale de geme provenite din România, la Muzeul de Mineralogie al Universității din Cluj, alcătuită din 3605 piese gemologice și tehnice.

– O colecție de geme și piese tehnice, la fostul I.P.E.G. Cluj, alcătuită din 4415 piese.

– Întocmirea primei colecții personale (V. Ghiurcă) de geme specifice României, alcătuită din cca 3000 de piese.

– Din materialele gemologice colectate de Virgil Ghiurcă au fost realizate cca 11020 piese gemologice și tehnice aflate în diverse colecții.

– Organizarea la Cluj, împreună cu Prof. dr. I.Mârza a unor Simpozioane Naționale de Gemologie (1991, 1994, 1998 ș.a).

– Clasificarea agatelor din România.

– Descoperirea și caracterizarea unui nou tip de agat din România (agate litofizice), din județul Cluj. Caracterizarea procesului de silicifiere a lemnului din România.

– Descrierea unor agate fosilifere din România.

– Descoperirea septariilor silicioase de la Rona.

– Reactualizarea studiilor asupra chihlimbarului din România.

– Evaluarea resurselor și perspectivelor de interes gemologic pentru fiecare din cele 41 de județe din România.

– Cercetarea a sute de ocurențe reprezentând noi descoperiri de resurse gemologice în județele Transilvaniei. Localizarea și descrierea lor.

– Descoperirea unor noi arii cu minerale de interes gemologic.

Dintre activitățile cu caracter social și cultural-educativ ale profesorului Ghiurcă, menționate în *Curriculum vitae gemologicum* (op. cit.) spicuum câteva:

– Inițierea în arta prelucrării gemelor a peste 20 de persoane, geologi sau de alte profesii, dintre care mulți au astăzi ateliere particulare.

– Participarea cu materiale gemologice la expozițiile organizate la Arad, Tg. Mureș, Bistrița, Cluj, Buzău, București ș.a.

– Pentru prima oară în România, în 1991 ia ființă, pe lângă Universitatea „Babeș-Bolyai”, *Asociația mineralogilor, paleontologilor și gemologilor amatori din România* – A.M.P.G.A.R. Din modestia care îl caracteriza, profesorul nu menționează în *curriculum* că a fost *inițiatorul și fondatorul* acestei *Asociații*, sub egida căreia se vor organiza, începând din acel an, *Simpozioane naționale de gemologie*, precum și zeci de *Saloane de minerale, fosile și geme*, nu numai la Cluj, dar și în multe alte orașe din țară, cu sute de participanți și zeci de mii de vizitatori. Între 1993–2007, *Saloanele anuale de Minerale, Fosile și Geme* de la Cluj, Baia Mare, Bistrița și Buzău deveniseră tradiționale, fiind incluse în calendarul internațional al evenimentelor similare.

Fig. nr. 1 – Profesorul Virgil Ghiurcă și Mircea-Dragomir Andrei la Muzeul Antipa (foto: Gabriela Andrei)

În 1999, într-un raport către Senatul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Prof. Dr. Virgil Ghiurcă, având dorința să repare nedreptatea ce-i fusese făcută în timpul regimului comunist, în calitatea sa de cadru universitar, scria: *„Personal, sunt mulțumit de conținutul cursurilor mele și de activitatea mea științifică, socială și culturală. În cele din urmă am reușit să materializez o parte din obiectivele mele privitoare la unele aspecte ale gemologiei, briozoarelor fosile, precum și alte domenii de cercetare geologică. Numai viitorul va spune ce importanță au avut, în învățământ și cercetare, contribuțiile mele referitoare la progresele înregistrate de geologie în România și în lume”*.

La începutul anilor '70, funcționam împreună cu soția ca profesori de biologie într-un sat din Dobrogea, zonă bogată în vestigii arheologice. Curios din fire, am citit mai multe rapoarte de săpături ale unor cercetări în domeniu. Nu mică mi-a fost mirarea constatând că adesea referitor la podoabele și bijuteriile descoperite, pe care erau montate și pietre colorate, acestea erau descrise foarte sumar, precum „pietre roșii”, „pietre verzi” etc, fără indicația precisă a naturii lor.

Întrucât în facultate făcusem și un curs de geologie-paleontologie, am căutat și am început să studiez existența în România a unor minerale folosite ca pietre-geme. Așa se face că în 1972 (pe vremea când prietenul meu coautor avea doar doi ani!) am ajuns după un drum lung și obositor la Techereu, sat situat în județul Hunedoara, cunoscut și descris încă din sec. XIX de cercetătorii austro-ungari, pentru existența aici a diferitelor forme și varietăți de calcedonie.

Într-una din zile, aflându-ne pe Valea Bodii, o zonă sălbatică și foarte accidentată, l-am întâlnit pe Prof. Ghiurcă, însoțit de fiul său. Discuția s-a încheiat foarte repede și curând am aflat o mulțime de lucruri interesante legate de prezența, aspectul și modul de colectare a pietrelor din zonă. Legătura mea cu profesorul Ghiurcă a evoluat și am început o corespondență asiduă cu dânsul. Îmi răspundea întotdeauna la întrebări și îmi dădea tot felul de sfaturi utile. Mi-a trimis la un moment dat și niște mici eșantioane de pietre șlefuite. De câteva ori am avut chiar onoarea și plăcerea să-l însoțesc pe teren, unde și-a dovedit pe deplin calitățile extraordinare de profesor și mentor. De-a lungul anilor, cu ocazia unor sesiuni științifice de comunicări, l-am întâlnit și audiat cu interes deosebit. Îmi amintesc cu plăcere de sesiunile organizate la Muzeul din Arad, unde ne adunam cu toții (la aceeași masă mare și rotundă!) zoologi, botaniști, silvici, paleontologi, arheologi, geologi și gemologi și audiam, până după miezul nopții,

comunicările. Întotdeauna la sfârșit cei prezenți îl asaltau pur și simplu cu o ploaie de întrebări, iar profesorul le răspundea cu calm, luminându-l și mulțumindu-l pe fiecare. Ne uimea de fiecare dată cu bogăția datelor pe care le prezenta.

Prin A.M.P.G.A.R.-ul pe care l-a fondat, a reușit să atragă o mulțime de tineri și nu numai, pe care i-a îndrumat dându-le cu generozitate numeroase sfaturi valoroase din ampla sa experiență. Așa se face că unii au reușit să realizeze colecții importante de minerale și fosile, să participe la târguri, la reuniuni naționale și internaționale.

Îmi amintesc că pe vremea când eram elev priveam cu interes portretele geografilor, biologilor, fizicienilor și chimiștilor și a altor reprezentanți din alte domenii, expuse pe pereții cabinetelor. Fără să cunosc prea multe despre ei, știam că aceștia au făcut ceva deosebit pentru știința lor. M-aș fi bucurat să am posibilitatea să cunosc personal măcar pe unul dintre aceștia, mai ales un geograf, dar eu eram mic, școlar. Acum, analizând această amintire, am realizat că totuși mi s-a dat această șansă, să cunosc personal oameni de știință, dintre care cel mai marcant este dl. Ghiurcă. De fapt a fost. Cu două ocazii mi-am permis să-i cer voie să îl pozez și, oarecum ezitând, mi-a dat totuși voie. Și la scurt timp după acea primă ocazie foto am ajuns să expun una dintre fotografiile în vitrina mea mineralogică.

În anii facultății, prin 1995 cred, prof. univ. Mac Ioan ne-a predat cursul de geologie și la un moment dat ne-a vorbit de varietatea mare a mineralelor, de cristale, și a menționat un profesor de la Cluj de la Geologie, care le știe pe toate. Cred că a pomenit și numele acestuia dar atunci nu l-am reținut. Acum, după ani și ani, sunt sigur că se referea la profesorul Ghiurcă.

Pe 16 octombrie 2003, joi, am avut prima întâlnire cu dl Ghiurcă, după mai multe mesaje E-mail pe care ni le-am scris unul altuia. Am ajuns la Cluj și m-am înscris la modulul pedagogic. Biroul prof. Ghiurcă era la Catedra de Geologie – Paleontologie a facultății de Geologie.

Pe 5 februarie 2007, luni, am ajuns din nou la Cluj-Napoca pentru colocviul lucrării de grad I, seria 2007–2009. Nu am uitat de prof. Ghiurcă, vizitându-l la biroul de la facultate. Mi-a dezvăluit date despre ultimul său studiu scris, despre silexul ca material arheologic și mi-a explicat că nu toate silicolitele sunt silexuri. Silexurile sunt foarte rare și doar în două areale din țară se pot găsi, la Miorcani, în jud. Botoșani și în Dobrogea. Restul sunt silicolite, cremene, calcedonii.

Pe 12 septembrie 2008, vineri, am fost la Cluj-Napoca pentru a-mi depune dosarul de înscriere la master (înmatriculare). Am rezolvat repede cu înscrierea și am trecut pe la dl. Ghiurcă. Pe data de 9 septembrie împlinesc 81 de ani și l-am felicitat, urându-i ca Dumnezeu să-i dea încă ani mulți și bucurie.

Pe 3 octombrie am revenit la Cluj, pentru primul curs de master, care nu s-a mai ținut. Am vizitat Salonul de Mineralogie de la Muzeul de Artă unde m-am întâlnit cu prof. Ghiurcă și cu alți membri A.M.P.G.A.R. Dl. Ghiurcă a realizat mult mai mult decât o asociație; a întemeiat și o nouă familie a pasionaților de pietre.

Pe 1 noiembrie 2008, sâmbătă, am vrut să-i fac o vizită dlui Ghiurcă, acasă. Am ajuns în fața blocului, am sunat la interfon dar nu a răspuns nimeni. Mi-am adus aminte că este ziua tuturor sfinților și iluminatie. M-am gândit că este posibil ca soții Ghiurcă să fi mers undeva la biserică... Dar peste o seară, Duminică, aveam să aflui telefonic de la bunul meu prieten Silviu Georgescu, de admirația celui pe care l-am admirat. Cred că toți sfinții l-au petrecut pe drumul spre...etern.

Pe 5 noiembrie 2008, am participat la funeraliile profesorului. Am cerut permisiunea dnei Ghiurcă să pun în sicriu, lângă soțul ei, câteva pietre: o bucățică de agat de Techereu în riolit, o felie de agat brazilian și două bucățele de lemn opalizat de la Subcetate-Mureș...

Pe 16 aprilie 2015 am donat Muzeului de Mineralogie al Universității Babeș-Bolyai un portret al prof. Ghiurcă, preluat de custodele muzeului, dna dr. Zaharia Luminița. Pe spatele ramei am scris: *Nu v-am fost student dar mi-ați fost mai mult decât profesor. Veșnică recunoștință, Arthur Szabó / Reghin. AMOR PETRARUM NOS UNIT!*

Dl Ghiurcă a lăsat două cărți neterminate, dintre care una cu caracter autobiografic, „*Anotimpurile vieții mele*”. M-aș bucura ca unul dintre apropiații săi să se învrednicească s-o finalizeze și s-o publice.

În urmă cu vreo șase ani, am primit de la Cristina Lăcrămioara Nan din Gurasada, pasionată căutătoare și colecționară de pietre, relatarea primei sale întâlniri cu profesorul Ghiurcă. Din păcate, prietena din Gurasada a plecat dintre noi mult prea devreme... M-am gândit să publicăm aici mica sa povestire, modest omagiu adus profesorului Ghiurcă și în același timp, un moment dedicat amintirii Cristinei Nan.

„...am o mică istorioară despre cum am ajuns să cunosc geologia: de mic copil – aveam vreo 7–8 ani, când tatăl meu avea un foarte bun prieten geolog,

regretatul dl. Micu Gheorghe din București, de care poate-ai auzit. Venea în fiecare vară la Gurasada să caute pietre și, cazându-se la noi, așa am ajuns să cunosc pentru prima dată agatele. Uneori, când din întâmplare găseam câte un agat, îl păstram cu grijă făcându-mi mare plăcere să i-l ofer dlui Gheorghe când venea. Prin '89 aveam 12 ani când, într-o adevărată zi de vară, am avut norocul – sau mai bine zis curajul – de a prinde vorbă cu o echipă de studenți, ce se așezase la răcoare sub nucul mare ce e chiar lângă cele două râuri lângă casa mea, ce urma să-și înceapă cercetările. Negăsind nimic până acolo, întrebându-i dacă caută agate, dl. prof. [Ghiurcă] a rămas uimit că de unde știu ce sunt agatele? Foarte bucuroasă, am fugit repede acasă aducându-le o piesă deosebită pe care le-am făcut-o cadou. Nu am să uit niciodată vorbele d-lui prof.: „Dragii mei, această piesă ne-ar fi suficientă ca să ne întoarcem din practică.” Atunci întrebându-mă unde am găsit-o, am început să le dau detalii despre râurile și drumurile de pădure unde se găsesc. Văzând că cunosc zona, m-au rugat frumos să-i însoțesc. Bineînțeles, a fost cea mai mare bucurie, dar rugându-i să mă ceară de la părinți. Din acea zi, două săptămâni am făcut practică alături de ei fiind atentă la fiecare amănunt pe care-l spuneau, astfel cunoscând și găsind piesele din ce în ce mai bine. Le găseam în urma studenților, dl. profesor criticându-i că ei nu găsesc. Bineînțeles, fiecare piesă după ce o găseam, o ofeream fiecăruia pe rând datorită cărui fapt în fiecare dimineață ei îmi aduceau câte ceva dulce drept răsplată... (...) Un anume Liviu a adus aparatul foto; erau 11 studenți și o studentă. Ce-mi pare rău e că nu-mi mai amintesc de numele tuturor doar de al lui Liviu și al lui Dan, care erau mult mai comunicativi cu mine. Deci vreau să-ți spun că acele două săptămâni de practică alături de studenți pentru mine au însemnat foarte mult, rămânând cu marea pasiune de a căuta pietre și, bineînțeles, cu marea satisfacție de a le găsi.”

Poate că nicăieri ca în România de astăzi nu e mai adevărată, dar și mai tristă zicala: *Omul sfințește locul!* Rareori cei care îi urmează reușesc să păstreze și să aibă respect față de acel loc! Profesorul Virgil Ghiurcă a avut întotdeauna speranța că generațiile care îi vor urma vor continua și vor dezvolta în România cercetările gemologice începute de el. „După atâția ani de muncă în acest domeniu până mai ieri necunoscut la noi, am satisfacția morală nu de a fi obținut ranguri sau foloase materiale ci de a fi insuflat aceste concepte multor oameni din jurul meu, de a fi deschis un drum nebătătorit și de a fi pus umărul meu modest la progresul acestei discipline (...) care e în același timp o știință, dar și arta de a pune în evidență „frumosul” ascuns în pietre. (...) Am reușit ca încetul cu încetul să creez la Cluj o adevărată școală de inițiere

*în domeniul gemologiei teoretice și practice care mai târziu s-a propagat ca un curent ce a cuprins întreaga țară și ar fi păcat ca această tendință ascendentă să fie încetinită. Sunt fără îndoială conștient că suntem încă la început de drum și că suntem departe de realizările altor țări în acest domeniu, dar evoluția în viitor a acestor activități va depinde numai de antrenarea pe acest drum a unor specialiști pasionați de astfel de preocupări și nu a unor simpli slujbași încadrați de formă pe anumite posturi. Deoarece actualul Institut Gemologic nu are o schemă de încadrare cu personal specializat din lipsă probabil de fonduri, de 6 ani, cam bate pasul pe loc; cred că ar trebui să se ia niște măsuri în acest sens. În caz contrar cred că ar fi bine să se declanșeze o inițiativă de înființare a unui Institut de Gemologie privat, condus de asociații sau organizații nonprofit de profil, în care să fie antrenați specialiștii pasionați și plini de elan de la noi și care să fie organizat după modelul celorlalte institute din majoritatea țărilor avansate, care și-au dovedit eficiența și superioritatea față de cele dirijate de stat. (Cluj, 05.02.2003)”. Cu aceste fraze își încheia Prof. Ghiurcă studiul *Istoricul gemologiei din România*.*

Bibliografie:

- [1] Ghiurcă, V., *Domeniile petrografice și provinciile gemologice din România*. Armonii naturale, II: 215–224. Muz. Jud. Arad, Sec. Șt. Nat., Arad, 1998.
- [2] Ghiurcă, V., *Istoricul gemologiei din România (Date preistorice, istorice și actuale, reflecții personale)*. Armonii Naturale, V: 223–236. Complexul Muzeal Arad, Sec. Șt. Nat. Arad, 2005.
- [3] Ghiurcă, V., *Curriculum vitae gemologicum*. Armonii Naturale, V: 315–324. Complexul Muzeal Arad, Sec. Șt. Nat. Arad, 2005.
- [4] Huică I., *Cu și despre geologi*. p. 1–600 (185). Ed. Vergiliu, București. 2007.
- [5] Pop D., Țigan A., *Prof. Virgil Ghiurcă at his 80th anniversary*. Studii și cercetări, Geology-Geography 12: 5–25. Bistrița, 2007